

Cesar ima pravico terjati spoštovanje postav, jezika terjati nima pravice. Narodnega jezika ne sme ovirati, ne sme jemati ni za kazen, ni za državno korist. Pravici do narodnega jezika se ne sme, in veljavno ne more odpovedati nikdor, tudi celi narod ne. Kajti celi narod ni nikdar na svetu, in sedajnost ne sme krivice delati bodočnosti. Naša pravica je tudi naših potomcev pravica. Naša narodnost in naš jezik je blago izročeno, depositum, katero velja potomcem izročiti, ali brez potomstva umreti!

Nehajte torej, nehajte in zapustite krvavokrivični boj, odstopite od satansko brezbožne vojske zoper narodnost in jezik! Vi ne smete, Bog je svedok, Vi ne smete zmagati. In Vi narodi božji na zemlji! zapustite nemarnost, branite se; Bogu in svojim potomcem ste odgovorni.

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

Hruške.

12. **Pikasti tern** (Punktirter Sommerdorn) raste po navadnih vrtih in krajih, tudi ob stezah. Drevo je veliko, jako trpeče, zdravo in obilne rodovitnosti; raste v težki in peščeni zemlji. Sad je bolj letni, velik, rujavkast, pa izvrsten za jed in dober za gospodarske potrebe.

13. **Bela maslenka** (weisse Herbstbutterbirne) raste po brežinah, vrtih in polju; vendar hoče nekoliko vlažne in nekaj rodovitne ilovce. Sad dozori meseca oktobra, kdaj še poprej; je srednje velikosti, belo-rumen; izvrsten za jesti, gospodarstvo in sušilo.

14. **Gruneckovka** (Gruneckovec, Winterbirne) se sadi po višinah, vrtih in polju. Drevo je čvrsto, zdravo, nobene čutljivosti, in jako velike rodovitnosti. Sad dozori v pozni jeseni; je zlo velik, zelen, prav dober za vžitek in dober za gospodarsko rabo.

15. **Podolgovatka** (lange grüne Herbstbirne) raste po bregih, vrtih in polju. Drevo je lepo, zdravo, in tudi po odsolčnih severnih krajih še velike rodovitnosti. Sad dozori meseca oktobra, je srednje velikosti, zelen in zlo dober za jed, dober pa za gospodarstvo.

16. **Sivka jesenska** (graue Herbstbutterbirne) se sadi po navadnih krajih kderkoli. Drevo raste zdravo, in je še celo v nekoliko vlažni zemlji rodovito. Sad je jesenski, jako priljubljen in čistan, ki se lahko proda; je velik rujavkast; izvrsten za vžitek, in dober za razno gospodarsko rabo.

17. **Württembergski kralj** (Roi de Württemberg) raste po navadnih krajih in vrtih. Drevo je sila rodovito; hoče pa rodovito zemljo. Sad dozori v začetku oktobra meseca ali vinotoka, je precej velik, rumen, nekolkorudeč, jako dober za jed, in dober za gospodarstvo.

18. **Jesenska maslenka** (rothe Herbstbutterbirne) se sadi po navadnih krajih, vrtih in polju. Drevo je čvrsto in zdravo, rodovito pa posebno v ilovci. Rodi izvrstni jesenski sad, srednje velikosti, rujavkast; zlo dober za vžitek, in dober za gospodarsko rabo.

19. **Rudeča maslenka bergamotska** (rothe Bergamotte) raste po vertih, polju in navadnih krajih. Drevo je zdravo, in jako rodovito; želi pa toplo zemljo, bolj peščeno. Sad je jesenski, srednje velikosti, sivo-rujav; jako dober za jed, in dober za gospodarstvo.

20. **Krasana** (Crasanne) se sadi po vertih, polju in navadnih krajih. Drevo in sad je velike vrednosti, ki dozori v pozni jeseni, in je zlo ljubljen, ki se lahko proda na gloma; je skoraj velik, zelen in prav dober za jesti, dober pa za gospodarsko rabo.

21. **Motovka** (Wildling von Matte) raste po bregih, vrtih in polju. Drevo povsod rado raste, le v presuhi zemlji ne; je pa zlo rodovito in prekoredno trpeče. Sad je pozni jesenski, srednje velikosti, zelen, dober za jed in gospodarstvo.

22. **Hardeponka** (Hardenponte-Winter-Butterbirne) se sadi po vrtih, polju in navadnih krajih; močno in zdravo raste in je jako rodovito. Sad je jesenski precej pozni, pa zlo čistan; velik, zeleno-rumen, izvrsten za jed in dober za gospodarstvo.

23. **Dilevka** (Diel's Butterbirne) sadi se po navadnih krajih, vrtih in polju; drevo je zlo rodovito. Sad je

pozni jesenski, velik, zeleno-rumen, rujavo-pikast; za kuhinsko rabo v vsaki zemlji dober, za jed pa mora dozoreti v vlažni mastni zemlji, da bo posebno slasten in dober za gospodarstvo.

24. **Kalomanka zimaska** (Calomas köstliche Winterbirne) raste po vrtih, polju in navadnih krajih in je velike rodovitnosti. Sad je jesenski, precej pozni, srednje velikosti, zelenkast, dišeči; prav dober za vžitek in dober za gospodarstvo. (Dalje prih.)

Pod lipo.

(Zbrano je mnogo kmetov pri Ljubomiru.)

Semenko. Kaj pa važnega delajo zdaj naši državni poslanci v dunajski zbornici.

Iglič. Lesenjači, hočete reči. Tam so zdaj po Rechbauerjevem predlogu začeli odpravljati konkordat.

Brezovec. Zakaj pa se pravi dvorana državnega zbora „lesenjača“?

Iglič. Ker je napravljena iz lesa! Prej se je tudi zvala Schmerlingovo gledališče, katero ime je tudi prav prilično bilo.

Semenko. Tedaj konkordat so spet začeli odpravljati! kaj drugega posla nimajo? Ne morem zapopasti, kaj nam je ta revni konkordat napoti, saj nas celo nič ne stoji! Po mojem mnenju bi mnogo koristnejše bilo, če bi se odpravljali vojaki, t. j. če bi se znižale njih številke, ker te nas strašno mnogo stojijo, nikder nič ne hasnijo in gospodarstvu se po njih odtegnejo najboljše moči.

Ljubomir. Prav imate g. župan. Nas naša vojska strašno mnogo stoji, ali ravno tako se tudi godi drugim velikim vladam, p. Ruska, Pruska, Francoska, Italijanska, vse imajo velike armade.

Iglič. In vse te države nesejo velike armade na kant?

Ljubomir. Prav imate, ravno tako kakor našo sretno mnogi ponočni strežaji, o katerih smo govorili danes teden.

Semenko. Res je in Vi ste nam obljubili, da nam danes hočete razložiti, kako bi se dalo v tem pomagati v velikem in v malem. Prosimo razložite nam to!

Ljubomir. Naši srenji bi se v tem pomagalo, se ve da, če bi se tudi z drugimi soseskimi srenjami dalo v tej stvari kaj storiti, take-le: Župani, predsedniki ali kako se pravi srenjskim predstojnikom, bi se naj sošli in ustanovili, da se hočejo vsi na enak način in ostro soperstavljati potepanju, klatenju, beračenju itd., in če se na ta način eno uro v okolici noben berač z denari ali z živčjem ne bi več podpiral, temuč se taki, ko bi ga popadli, zapri v kako delavnico, kder bi si toliko zaslužil, kolikor mu je potrebno za silo; verjemite mi, da v kratkem noben potepuh nebi več sem prišel, in potem bi pri vsaki srenji en ponočni strežaj zadostoval, ki bi samo pazil na to, če bi po nemarnosti izšel ogenj, da bi ko najhitrej prebivalce na pomoč klical.

Semenko. Kako pa tedaj, če bi pri takem shodu kaki župan res obljubil, da bo po odločbi ravnal, kesnej pa ne bi ostal moč beseda.

Ljubomir. Tedaj — to bi se že moralo poprej odločiti — bi morala njegova srenja tirjati od njega odškodovanje kvara, ki se je zgodil po njegovi neskrbnosti, kar bi vsaka srenja gotovo storila, ker vsaka želi mir in varnost.

Semenko. Hm! hm! To bi res priganjalo župane k pazljivosti.

Iglič. Ali glejte, g. učitelj, na to mi je prišla neka posebna misel!

Ljubomir. Če je misel pametna, le naprej z njo!

Iglič. Ali se to ne bi dalo izpeljati tudi v velikem, kar ste zdaj povedali v malem?

Črtič. Kako to mislite?

Iglič. Boste taki čuli. Toliko je gotovo, da vse ljudstvo v Evropi želi mir in ga tudi potrebuje.

Semenko. Da, o tem smo vsi ene misli.

Iglič. Skorej v vseh evropskih državah ima tudi ljudstvo zdaj pravico govoriti o vladnih zadevah, kako pa bi tedaj bilo, če bi vse ljudstvo zahtevalo, da bi se zbrala velika skupčina vseh vladarjev, in da bi se k ti skupščini pozvali tudi zastopniki ljudstva, ki bi se pogovarjali o vseh potrebnih zadevah in se konečno s slovesno obljubo zavzeli, da hočejo vse skrbeti za mir!